N. 60.

KURYER LITEWSKI

w WILNIE dnia 25. Lipca V. S. ROKU 1808.

S. PETERSBURG VS. d. 14 lipca. Dalsze czynności wosk Rossyiskich w Finlandyi. Zaczeła się bitwa o godzinie 6; 6 szalup Szwedzkich okrążywszy wyspę blizko Satawa zaczeły strzelać do naszey straży przedniey; linia nieprzyiacielska maiąc na prawém skrzydle więcey 20 statków, na lewém 6 galer z 4 szalupami i innemi które niosły woysko do lądowania przeznaczone, szły z wiatrem prosto mostu ku frontowi naszemu. Gdy zbliżyli się Szwedzi, statki nasze w linią staneły, lewe skrzydło pod kommendą Porucznika Miakinina i Półkownika Pysznickiego, prawe pod Kapitanem Seliwanow i Półkownikiem Horbuńcow; na zasłonę linii, G. dežurny kazał postanowić 3 łodzie, które miały koniecznie wstrzymywać attak 6 statków przeciwnych między skałami; ubezpieczaiąc prawe skrzydło przeciw lądowaniu łatwo nastąpić mogącemu w Rundiala, postawiony tam Półkownik Baturin na czele 150 strzelców.

Zaczeło się strzelanie po całey linii z równą zaciętością; z początku nieprzyiaciel zaiowszy bok lewy, i podszedłszy na strzał kartaczowy, chciał odeprzeć całą linią, lecz nieprzerwany ogień nasz zatrzymał iego 2 godziny. Potém wiatr zaczoł odmieniać się i wpadać. Szwedzi ztąd korzystaiąc, z 12 łodziami idą w prawo i attakuią bok lewy, posyłaiąc razem galery które siłę naszą osłabić miały. Wzrastał ogień, kartacze i kule po całey przestrzeni morza leciały; lewe skrzydło nasze musiało w tył odeyść za przygórek, lecz 3 łodzie między skałami postawione z mieysca nie ustąpiły, przeciw całey usilności nieprzyiacioł nieporuszone. Tegoż czasu galera Szwedzka z częścią statków przewozowych iść zaczeła do wyspy dla lądowania; ogień prawego skrzydła Rossyanów które podało się na przód, drugi zasadzonych strzelców na wyspie, zniszczył zamiar; prawe skrzydło nieprzyiacioł ustępować zaczeło idąc ku środkowi; wzmagał się ogień, nowa natarczywość Szwedów przymusiła prawe skrzydło nasze nieco ustąpić.

Taki obrót centrum Rossyiskie osłabił, co widząc nieprzyiaciel umyslił przedzierać się tędy, ruszyła więc galera żaglem rozpiętym, wsparta 5 innemi, 4 szalupami, które iedna za drugą płyneły, podeszła na pół strzału kartaczowego, i chociaż uszkodzona z przodu, obróciła się tyłem i w linii postępowała. Deżurny G. każe na nią zwrócić 5 łodzi; uszkodzona mocniey została odciągniona od wystrzałów naszych; to samo stało się z galerą drugą i kilko szalupami. Noc pokryła dalsze obróty; nieprzyiaciel strzelać nie przestaiąc szedł na przód z krzykiem straszliwym. Linia nasza zbliżyła się porządnie ku Szwedzkiey wołaiąc Ura, i kartaczami ognia daiąc. Attak niespodziany zmieszał przeciwników, ustąpili kryiąc się za wyspami. Nasza flottylla z pogoni wiorstowey powróciła na dawne mieysce; ogień umilkł o 1 spółnocy; mieliśmy zabitych żołnierzy 10, ranionych 15, między któremi Porucznik Miakinin w twarz kartaczem. Statkow postrzelanych iest 11. GL. Konownicin obecny całey sprawie wychwalić dość nie może męztwa i waleczności Rossyanów. Kapitan Seliwanow, Porucznik Miakinin, Półkownicy Horbuńcow i Pysznicki z przykładną śmiałością i przezornością kierowali flottyllę, a nie zważaiąc na góruiące siły zabiegali wszędzie nieprzyiaciołom. Wszyscy statków kommendanci przykładem swoim zachęcali lud swóy do narażenia się na przypadki i postępowania na przód z ochotą. Artyllerya mianowicie dokazywała pomyślnie szkodząc Szwedom, którzy więcey 20 statków nadpsutych mieli; na zaszczyt Rossyanów postrzeżono, że ani ieden z 11 nam uszkodzonych linii nie opuścił; wszystkie zaraz naprawiane były na mieyscu i w ogień powracały. Nieprzyiaciel attakował z mocném przedsięwzięciem rozbicia naszey flottylli, maiąc potém lądować w Nidendal; wszystkie siły obrócić do Alalelo i Pikis dla opanowania Abo.

Tegoż dnia GL. Barclay de Tolli doniosł o bitwach złoczonych d. 13, i 14 przez GM. Rachmanowa pod Kuopio. D. 13, o godzinie 9 z południa Szwedzi we wszystkich punktach attakowali straże nasze na brzegach ieziora Kalawesi stoiące, idąc ku nim na 100 większych łodziach i płytach osadzonych lekką armatą. Kapitan Rostignac z 2 kompaniami strzelców, i 2 armatami zaczoł pierwszy rozprawę. Półkownik Potemkin wkrótce przysłał onemu posiłek. Statki nieprzyiacielskie zbliżywszy się do batteryi naszey zbić ią usiłowały, ogień Rossyiski do odwrótu przymusił. Jednak Szwedzi przybić chcieli do brzegu miiaiąc batteryą w lewo; nie dopuścili strzelce, więc nieprzyiaciel rzuca się na stanowisko Kapitana Rostignac. Ogień krzyżowy z ręczney broni i armat zadał wielką klęskę i oddalić się na wodę przymusił. Tu gdy zkończyło się dzieło, 50 łodzi Szwedzkich przystąpiło do miasta Kuopio. Półkownik Potemkin kazał ognia dawać z batteryi drugiey nad mostem założoney, a Kapitanowi De la Garde z strzelcami bronić brzegu. Nieprzyiaciel po wielu mieyscach, razem daiąc ognia kartaczami, potrafił nakoniec wylądować w liczbie wielkiey, i chciał kolumnami wpaść na drogę, żeby odcioł woysko brzegów broniące od korpusu głównego. Kapitan De la Garde zmocniwszy rezerwą lewe skrzydło iuż od nieprzyiacioł okrążone zaczoł ognia dawać, a biiąc bagnetem pod wystrzałami

kartaczowemi, wygnał Szwedów z mocnego stanowiska na kamienney górze, i z klęską pędził do samych łodzi, z których naywiększą kule armatne zatopiły z ludzmi. O godzinie 5 z rana ogień w Kuopio zaczoł ustawać; lecz w tyle i na przygórku Fegernes nieprzyiaciel nowy attak przypuścił wysadziwszy 500 ludzi. Tak wielka liczba przymusiła Kapitana Zielonkę ustępować do Zyrkiewicza na pomoc idącego; z którym złączywszy się posłał strzelców ażeby nieprzyiaciela z boku attakowali; front zaś uderzył bagnetem na kolumnę główną, odparł i do ucieczki przymusił. Na boiowisku poległo Szwedów 70, prócz utopionych, poymano 9; z naszey strony zabitych żołnierzy 12, ranionych 37, obłąkanych 12.

D. 23 od GL. Raiewskiego przyszła wiadomość, że ostrzeżony o powrócie GL Barclay de Tolli znalazł się przymuszonym z Lappo zbliżyć się do Kaurtan gdzie rozchodzą się drogi, tam czekać maiąc rozkazów. Zalecił iemu G. Buxhewden attakować nieprzyiacioł, ażeby przez ten obrót zyskał cokolwiek czasu. Występuiąc z miasta Vasa, GM. Demidow dla łączenia się z korpusem w Lappo wysłał GM. Knippera do Christianstadu w posiłek GM. Orłow Denisowi. GL Kamieński przeyrzawszy twierdzie w Hangut, chcąc zasłonić tył nadbrzeżnych batteryi na Dropisborg od niespodzianey napaści nieprzyiacioł lądujących, kazał zrobić 2 albo 3 reduty, połączyć one zasiekami, i osadzić armatą z Hangut wziętą; to zaś mieyce chcąc lepiey ubezpieczyć, nowe straże na brzegach rozstawił. Wice Admirał Sariczew doniosł, że powracaiąca do Sweaborga korweta Karolina miała sprawę z nieprzyiacielską fregatą, po którey oddaliła się do Rewla. GM. Denisow doniosł, że wysłany podiazd do Nerpes potkał straż nieprzyiacielską z wieśniaków złożoną regularnym żołnierzem wspartą, która po krótkiey gonitwie zpędzona 10 ludzi zabitych utraciła. Rossyanie idąc daley nadmorską drogą do Nespnes potkali nowy tłum Szwedów, i ci po długim odporze wygnani z wiosek i rozproszeni. Pod miastem Kasko od dni kilku pokazywały się okręta, które przystępuią do Christianstadu, i znowu odstępuią.

D. 24 doniesiono z wyspy Kimito, że nieprzyiaciel w Jungfersund wylądował. Więc GM. Tuczkow od Tenala, Eknes, Poio zbliżył woyska do Bierno; lecz okazało się wkrótce, że Szwedzi tylko rekognoskowali w liczbie wielkiey. GL. Barclay de Tolli doniosł, że straż małą zostawiwszy w Kiwisalmi, przybył do Weimastmiaki, zkąd upewniaiąc sobie kommunikacyą do Warkaus wysłał strzelców z Półkownikiem Szewing, a GM. Łobanowa zostawiwszy w Weimastmiaki sam poszedł do Kuopio. D. 18 na świtaniu Szwedzi opatrywali położenie nasze; więc gotowaliśmy się do obrony, zmocnione prawe skrzydło, batterye założono. D. 19 po północy nieprzyiaciel uderzył na prawe skrzydło, maiąc prócz mnóstwa statków 2 wielkie promy na których stało armat kilka; lecz potkany ogniem silnym ustąpił po godzinném strzelaniu; za wyspy. W innych punktach attaku woyska nasze były zciśnione, prawe skrzydło Szwedów okrążało nam lewe; lecz w decyduiącey chwili przychodzi z obozu rezerwa, i inne woyska, biie silnie bagnetem, odpiera nieprzyiacioł, goni do brzegu z taką natarczywością, iż wielu nie pośpieszyło dopaść łodzi, rzuciło się w wodę, i utoneło. Szwedzi połączywszy całą potęgę attak ponowili; trafne dział naszych strzelanie o godzinie z rana 7 dało Rossyanom zupełne zwycięztwo. Poległych nieprzyiacioł znaleziono do 200, poymano officyera, 23 żołnierzy, GL. Barclay de Tolli rozumie iż wielu zkryło się po lasach, za któremi wysłano pogoń, z naszey strony poległ Officyer, żołnierzy 41, obłąkanych 10, ranionych Officyerów 4, żołnierzy 148. Reszta późniey.

LONDYN d. 24 czerwca. Dziś przeważa u nas opinia, że G. Wellesley z 10 t. woyska Jrlandzkiego nie do Ameryki płynie, ale prosto do portów Hiszpanii Europeyskiey; broń i ammunicya zabrane z Wooluich posyłamy do Ferrolu, Vigo, ect. zkąd wnosić trzeba że naywiększy rozruch panuie w prowincyach północnych, albo z niemi tylko rząd nasz ma związki, nie zaś z rokoszanami którzy w innych mieyscach powstali. Admirał Purwis i G. Spencer donieśli rządowi, że z Gubernatorem Cadix Margrabią Soccoro długą mieli negocyacyą, która spodziewanego skutku nie przyniosła; uwodzili się nadzieią Angielscy wodzowie dość długo, Hiszpański dzieła koniec odwlekał statecznie. G. Spencer był namówiony do wysadzenia woysk swoich blizko Cadix, iakby ten port ważny z nim liczne flotty poddane być miały Brytannom, lecz pokazało się wkrótce że dla nas gotowano zasadzkę, przeto żaden żołnierz nie wystąpił na ląd podeyrzany. Podobno inny koniec miałoby przedsięwzięcie, i obywatele miasta Cadix okazaliby skłonność większą do łączenia się z nami, gdyby wcześniey uwiadomieni byli o powstaniu mieszkańców Andaluzyi, Gallicyi, Asturyi, Nawary, Arragonii, Catalonii; lecz o tém nie słysząc nikt nie śmiał wystawić się na pomstę woysku Francuzkiemu, które spokoyność wszędy może przywrócić, wprzód niżeli Anglia żądany da posiłek.

G. Wellesley zabrał z sobą wiele osob umieiących doskonale ięzyk Hiszpański; ztąd iednak nie pewny iest wniosek, że do Europeyskich dzierżaw tego narodu pośpiesza; być może, i to iest zdanie doświadczeńszych Officyerów naszych, iż lepiey mu byłoby starać się o podbicie Ameryki, gdzie wieść o zaszłey rewolucyi może sprawić nieukontentowanie, Francuzkie zaś woyska z trudnością przeyść potrafią przez morza flottami naszemi okryte. Tam zamiary Anglików mocen iest wspierać Infant Hiszpański Piotr synowiec Karola 4, który za Portugalskim Regentem iako przyszły zięć iego przeniosł się do Brezylii. Monarchia zaś Hiszpańska w Europie ma rozległości mil kwadratowych 9 t. dusz 11 mill. w Azyi mil 3700, dusz 3 mill. w Afryce mil 400, dusz 500 t. w Ameryce mil 280 t. dusz 8 mill, lecz w tey liczbie zawieraią się tylko rodowici Hiszpani, s

Hiszpańskich przodkow urodzeni w nowym świecie, i Amerykanie Hiszpańską władzę uznaiący; narodów dzikich w Chili, Peru, Plata, Terrafirma, nowym i dawnym Mexico, Californii, Floridzie osiadłych, które udzielność dotąd zachowały, nikt nie zrachował podziśdzień.

Oppozycyine pisma donoszą, iż niezgoda panuie między Ministrami; przeciwnie pisma sprzyiaiące Ministrom zwiastuią, że między przedniey szemi członkami Oppozycyi niema iedności; Sheridan nie chce rozumieć z Whitbread i Ponsonby, Windham z nikim. Kompania wschodnia dotąd nic nie rzekła o korzyściach odniesionych przez Admirała Pellew w Batawii, nie miał z sobą nad 3 okręta liniowe, i 3 t. żołnierzy lądowych; ta potęga dostateczną być nie mogła na dobycie pomienioney stolicy, która naymniey 200 t. mieszkańców liczy. Z Cantonu w Chinach mamy wiadomość, że w tym porcie same tylko pokazuią się statki kupieckie Anglików i Amerykanów. W Macao ludzie nasi zabili Republikańskiego Kapitana, który nie pozwalał przetrząsać okrętu swego; ten zaś poszedł na konfiskatę; nowa sporów przyczyna z Kongressem.

BAYONNE d. 29 czerwca. Postępuie w swoich czynnościach Junta, roztrząsaiąc nie tylko akt nowey konstytucyi, ale też inne proiekta szczególne, między innemi o reformie duchowieństwa. D. 4 lipca dzieło będzie dokończone, i Napoleon Imperator z bratem Hiszpańskim Królem uroczyście zamknąć ma obrady. Konstytucya którą dał narodowi sprzymierzonemu, zawiera 12 rozdziałów, 128 artykułów; godniey sze uwagi następuią.

Sama tylko religia Katolicka iest Hiszpanom dozwolona. Józef Król Neapolitański panować będzie z potomkami płci mężkiey, która gdyby wygasła, korona dostaie się potomkom Imperatora Napoleona, po nim Ludwika Hollenderskiego, po tych Hieronima Westfalskiego Królów. Gdyby tych wszystkich płeć mężka wygasnąć miała, ostatni z Dynastyi może tron odkazać wnukowi z córki narodzonemu; lecz to, stany Królestwa Cortes zwane potwierdzić maią. Korona Hiszpańska z żadną inną połączona być nie może, Król do rządu przystępuiąc wykonywa przysięgę w obecności stanów Cortes, na zachowanie religii Katolickiey, całości państwa osobistey wolności poddanych, i uszczęśliwienie onych. Przed skończonym r. 18 wieku swego Król nie rządzi, zastępuie mieysce Regent przynaymniey 25 lat maiący. Król z liczby dorosłych Infantów może synowi małoletniemu wyznaczyć Regenta, który nad osobą Króla dziecięcia żadney władzy nie ma; ta należy do matki, a po iey śmierci do osoby przez oyca wybraney. Kobiety do tronu prawa nie maiąc, potomkom swoim nie udzielaią onego. Król i Regent z osoby nie odpowiedaią za czynności.

Dobra podziśdzień i pałace Królow Katolickich własne, do nich zawsze należeć będą. dochod ich million piastrów, nadto Król ze skarbu publicznego co rok brać powinien 2 mill. piastrów; następca tronu kończąc rok 12 życia ma dochodu 200 t. Każdy z Infantów 100 t. Infantka 50 t. Królowa wdowa 400 t. Będzie 6 wielkich urzędników koronnych, 9 Ministrów to iest: sprawiedliwości, dobr koronnych, duchowny, wnętrznych, zagranicznych interessów, woienny, morski, Indyi zachodniey i wschodniey, policyi; ieden może zarządzać kilko departamentami z woli Króla. Do Senatu oprócz Infantów wchodzi osob 24 przez Monarchę wybranych; dzisieysi konsyliarze stanu są Senatorami; z tych 5 stróżami będą wolności osobistey obywatelów, 5 wolności druku; czynność ich zacznie się w lat 2 po ogłoszeniu konstytucyi. Król iest Prezydentem rady stanu, która nie mniey nad 30, nie więcey nad 60 osob ma liczyć.

Junta Narodowa, Stany, Cortes, składaią się z osob 150, to iest 25 Arcy Biskupów i Biskupów, 25 szlachty pod imieniem Grandów Cortes, 40 deputatów z prowincyi, 30 z miast, 15 kupieckich, 15 uczonych. Szlacheckim Grandem być nie może nie maiący 20 t. piastrów dochodu; z 300 t. mieszkańców obiera się 1 deputat prowincyi. Cortes zgromadzaią się na rozkaz Króla, nie mogą mieć obrad powszechnych, ustaw ogłaszać; mogą na piśmie oskarżać Ministrów. Osady Azyatyckie i Amerykańskie używaią praw i swobod Europeyskim Hiszpanom służących, obieraią 20 deputatów na lat 8. W całey Hiszpanii będzie iedyna księga praw cywilnych; stanowią się sędziowie pokoiu; 3 naywyższe Trybunały, Senat instrukcyi, Apellacyi, Rewizyi. Król może karę sądową odpuścić lub zmnieyszyć. Stanowi się rada i sąd handlowy ieden na całą Monarchią; papiery koronne Vales zwane są długiem publicznym; szczególne i osobiste przywileie zniesione.

Między Francyą i Hiszpanią wieczne przymierze zaczepne i odporne lądem i morzem; oddzielny traktat przepisze, iakie posiłki iedna drugiey ma dostarczać. Cudzoziemcy którzy znakomitą przysługę uczynią i własność gruntową nabędą, otrzymaią indygenat w Hiszpanii. Dom każdego obywatela iest bezpiecznym i nienaruszonym przybytkiem. Nikt uwięziony być nie może bez przyczyny słuszney, którą natychmiast obiawić powinien uwięzionemu i do kogo należy, ten który wyrok uwięzienia podpisał. Sami tylko rodowici Hiszpani posiadać będą cywilne i duchowne urzędy. Szlachta w dzisieyszym stanie zostaiąc może stanowić Maioraty od 5, 10, 20 t. piastrów. Ta konstytucya wykonywać się zacznie d. 1 stycznia r. 1812. Cortes raz pierwszy zwołane będą r. 1820. Te są ważnieysze przepisy prawa, które dał Napoleon Hiszpańskiemu narodowi; ieżeli Junta przez czas krótki do iey obrad pozwolony, zrobi w niém iakie odmiany, o tych w czasie swoim doniesiemy. Nie wypisane tu artykuły zciągaią się do władzy Ministrów, przywileiu koronnych urzędników, powinności konsyliarzów stanu, i tym podobne mnieysze.

Nowy Król Józef mianował Ministrem Sekretarzem stanu Urguiio, zagranicznych interessów Cevallos, Indyiskim Azanza, Morskim Admirała Massaredo, woiennym O Faril, wnętrznym Jovel.

lanos, skarbowym Cabarrus, sprawiedliwości Pinuela. Kapitanami gwardyi X. Parque i S. Germain Grandów Hiszpańskich; Półkownikami oney X. Infantado, X. Castelfranco. W Podkomorzym Margrabię Ariza, W. Mistrzem ceremonii X Hijar, W. Łowczym Graffa Fernan Nunnez, Podkomorzym Graffa S. Coloma. Szambalanami Orgaz, S. Cruz, Ossuna, Sotomayor, Castelflorido. W. X. Berg i Cliwii ieszcze tu nie przybył, lecz co chwila iest spodziewany. Obecni Generałowie kilku zakonów sami ułożyli i podali zgromadzeniu proiekt reformy duchowieństwa płci oboiey w Hiszpanii, prosząc ażeby to pismo Królowi przesłane być mogło; Junta rzecz zleciła Prezydentowi. Uważać trzeba, że Jmperator Napoleon w proiekcie konstytucyinym żadney wzmianki o tém nie uczynił.

NEAPOL d. 27 czerwca. Tracimy nadzieię oglądać powracaiącego z Bayonne Króla Józefa, widząc że małżonka iego przygotowanie czyni do podróży Hiszpańskiey. Chociaż niepewny iest los narodu, spokoyność kwitnie po wszystkich prowincyach; Anglicy i Sycyliiczykowie przestali iuż lądować, Calabrów i drugich malkontentów do buntu namawiaiąc, i radzi są że im w Sycylii bezpiecznie zostawać dozwalamy; iakoż rząd nasz o żadney wyprawie zda się nie myślić, odtąd iak Admirał Gantheaume z Corfou wyszedłszy nie do naszego portu zawinoł, lecz powrócił do Toulonu. Król przysłane od Jmperatora Francuzkiego 3 większe krzyże orderu honorowego oddał XX Cassano, Stigliano, Bisignano; korony żelazney Margrabiemu De Gallo; Hollenderskiego orderu iedności X. Montemileto, Angri, i G. Blagnia. Krzyże orderu Sycyliiskiego otrzymali Ministrowie De Gallo, Gianelli, Salicetti; Miot, Roederen, Dumas, Cassano, Campochiaro, Saligny, Mathien, Campredo, Dodon, Kardynał Firrao, Gerardin, Mondragone, Monteleone, Ricciardi, S. Theodoro, Pignatelli, Marszałek Jourdan, Delonnę, Marlin, Parthoneau, Regnier, Generałowie Ambassadorowie etc.

WIEDEN d. 17 lipca. Gdy papiery nasze upadać nie przestawały, rząd złemu zabiegaiąc wydał odezwę, w którey wyrażono że ludzie złośliwi pogłoskę rozrzucili o nietrwałości pokoiu i podobieństwie blizkiey woyny. Cesarz ze wszystkiemi Mocarstwami zachowuiący pokoy, nie ziercpi żeby tym sposobem był odbierany poddanym iego, i każe wyśledzonych sprawców boiaźni surowie ukarać. Po takiém oświadczeniu papiery kraiowe nieco podnosić się zaczęły. Arcy X. Jan bawi w Trieste, Arcy X. Ludwik na granicach Tureckich. Arcy X Karol Ambroży instalował się nie tylko na Prymasowstwo Królestwa Węgierskiego, ale też na Wielkorządztwo Comitetu Gran, Arcy X. Józef umówiwszy się tu z Monarchą powrócił do Budy, gotuiąc wszystko iako Palatinus do następuiącego Seymu, nie wątpiemy że Stany dzielnie przyłożą się do postawienia Monarchii na stopniu wysokim poważenia, bezpieczeństwa, i obrony.

Gdy iuż Serwianie myślili o zaczynaiącey się kampanii przeciw Turkom, nadspodzianą wiadomość odebrali d. 4, że broni zawieszenie między niemi a woyskiem Ottomańskiém zostało ieszcze przedłużone do d. 13 września; godzi się rozumieć, że w tak długim przeciągu czasu obie strony pomyślą o ugodzie ostateczney. Tymczasem Belgradzki Senat i Naczelnik Czerny do wszystkich obozów Serwiańskich Namiestnikom rozkaz przesłali wstrzymać się od nieprzyiaznych kroków. Pogłoski o zaczęciu onych przesadzone były; same tylko mnieysze utarczki zaszły na granicach Bośnii i w dole Dunaiu pod Nissą. Wyznaczeni Kommissarze od Cesarza iuż w prowincyach staneli i zatrudniaią się pilnie zebraniem przepisaney liczby 60 t. ludzi rezerwę składać maiących; to gdy się dopełni, ci sami Kommissarze przystąpią do formowania rezerwy drugiey, która co do liczby głów i batalionów pierwszey, równać się powinna. To pewna, że do portu Trieste Amerykanskie okręta wprowadziły bardzo wiele produktów zamorskich, których cena przez to znacznie upadła. Towary zaś Turcyi Europeyskiey i Azyatyckiey w iłości nieskończenie małey przychodzą morzem do Austryi, przez boiaźń krążących Anglików; lądowy zaś handel mianowicie bawełną kwitnąć zaczoł nad przeszłe czasy; liczne ztamtąd przychodzą karawany; naybardziey przez Transylwanią. Ostatnie listy z Constantinopola znayduią, że po uśmierzeniu wiadomego buntu, który podniosł kommendant Azyatyckich zamków, i ukaraniu surowém dowodzców, zupełna spokoyność panuie w stolicy; flotta Ottomańska nie wychodzi na morze; o przeprawianiu do Europy woysk Sułtana Azyatyckich, obrótach Wezyra W. nic nie słychać.

COPPENHAGA d. 8 lipca. Waleczny Kapitan Janssen po długiey niewoli, został nakoniec odesłany przez Anglików do Helsingoer na zamianę, ze wszystkiemi prawie towarzyszami chwały i nieszczęścia swego; z których kilku nieprzyiaciel iuż był zaprowadził do portów Brytańskich. Gdy wysiadali na ląd oyczysty, maytkowie w porcie, żołnierze nad brzegiem, obywatele w mieście zgromadzeni radośnym okrzykiem witali rycerzów, okazuiąc przez ten dowod, iak wysoce poważaią męztwo i odwagę ziomków, którą uwielbił nieprzyiaciel.

Widzieliśmy niedawno Angielskiey flotty okręta noszące flagę żałobną, iaką wywieszać iest zwyczay po zeyściu osob dostoynych; dziś rozeszła się pogłoska że Admirał Saumarez wódz naywyższy całey flotty na morzu północnêm umarł. Zniknęły nam z oczu wszystkie razem nieprzyiacielskie okręta woienne; po krótkiey niebytności pokazuią się znowu w Sundzie, i na innych stanowiskach, nic iednak dotąd nie czynią; woyska lądowe z G Moore ruszyć miały do granic Norwegii, dziś słychać, iż nie tylko powróciły wszystkie do Gothemburga, ale nawet ciężką artylleryą odprowadzono do tego miasta, którey miał używać nieprzyiaciel na podbicie mieysc warownych. Lecz te wszystkie powieści są wątpliwe, gdyż kommunikacyi regularney Danla nie utrzymuie teraz z Szwecyą i Norwegią.